

PRZYKŁAD

Głuchołazy, dnia.....

**Sąd Rejonowy
w Prudniku
III Wydział Rodzinny i Nieletnich**

Wnioskodawca (imię, nazwisko, adres)

Uczestnicy postępowania:..... (imię i nazwisko dziecka, adres)
..... (imię, nazwisko, adres)

WNIOSEK O OGRANICZENIE WŁADZY RODZICIELSKIEJ

Wnoszę o:

ograniczenie władzy rodzicielskiej (imię, nazwisko) nad małoletnim/ą synem/córką (imię i nazwisko dziecka) urodzonym/ą w dniu (dokładna data) w..... (miejscowość), przez powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej matce/ojcu (imię, nazwisko wnioskodawcy), z jednoczesnym ustaleniem zamieszkania (imię i nazwisko dziecka) przy wnioskodawczyni/y oraz ustalenie kontaktów (imię, nazwisko ojca/matki) z synem/córką (imię i nazwisko dziecka) co 2 tygodnie w obecności matki/ojca.

UZASADNIENIE

.....
.....
.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy własnymi słowami opisać okoliczności, z których wynika, że uczestnik nie wywiązuje się należycie z obowiązków rodzicielskich oraz wskazać na czym to niewywiązywanie się polega. Wskazać trzeba też na te okoliczności dowody.)

Podpis

Załączniki:

1. odpis skrócony aktu małżeństwa
2. odpis skrócony aktu urodzenia dziecka
3. zaświadczenie lekarskie
4. zaświadczenie ze szkoły
5. zaświadczenie od psychologa
6. odpis wniosku i kopie załączników

Notka do wzoru - Wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej¹

Uwagi materialnoprawne

1. Ograniczenie władzy rodzicielskiej. Art. 109 § 1 KRO stanowi, że jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia. KRO nie nazywa tej ingerencji sądu ograniczeniem władzy rodzicielskiej. Pojęcie to zostało użyte w art. 579 KPC i jest powszechnie przyjęte jako odpowiadające istocie zarządzeń wydanych na podstawie art. 109 KRO. Zarządzenia, o które chodzi, nie są środkiem represji wobec rodziców, lecz środkiem ochrony zagrożonego dobra dziecka. Celem ograniczenia władzy rodzicielskiej jest ochrona dziecka. Celem jest tu również niesienie pomocy rodzicom.

2. Sposoby ograniczenia władzy rodzicielskiej. Ograniczając władzę rodzicielską na podstawie art. 109 KRO, sąd opiekuńczy może w szczególności:

- 1). zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania z równoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;
- 2). określić, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun;
- 3). poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;
- 4). skierować małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi;
- 5). zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej (art. 109 § 2 KRO). Sąd opiekuńczy może także powierzyć zarząd majątkiem małoletniego ustanowionemu w tym celu kuratorowi (art. 109 § 3 KRO).

3. Pomoc rodzinie. W wypadku zarządzenia umieszczenia małoletniego w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej, sąd opiekuńczy zawiadamia powiatowe centrum pomocy rodzinie, które ma obowiązek udzielać rodzinie małoletniego odpowiedniej pomocy i składać sądowi opiekuńczemu sprawozdania dotyczące sytuacji rodziny i udzielanej pomocy (w terminach określonych przez sąd), a także współpracować z kuratorem sądowym. Sąd opiekuńczy, ze względu na okoliczności uzasadniające umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej, jest zobowiązany rozważyć także ustanowienie nadzoru kuratora sądowego nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim (art. 109 § 4 KRO).

Uwagi procesowe

Warunki formalne wniosku. Na podstawie art. 511 § 1 KPC wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej powinien odpowiadać przepisom o pozwie (art. 126, 128 i 187 KPC), z tą zmianą, że zamiast pozwanego należy wymienić zainteresowanych w sprawie.

Właściwość sądu. Sądem właściwym rzeczowo do rozpoznania sprawy jest sąd rejonowy (art. 568 § 1 KPC). Sądem właściwym miejscowo jest sąd miejsca zamieszkania dziecka, którego postępowanie dotyczy, a w braku miejsca zamieszkania – sąd miejsca pobytu dziecka (art. 569 § 1 KPC).

Uczestnicy postępowania. Wnioskodawcą może tu być m.in. każdy z rodziców dziecka. Krąg uczestników postępowania określa art. 510 § 1 KPC. Gdy wnioskodawcą jest jeden z rodziców, wtedy uczestnikiem postępowania jest drugi z rodziców dziecka oraz małoletni. Uczestnikiem postępowania może tu być również prokurator. Małoletni, który ukończył trzynaście lat i nie jest ubezwłasnowolniony, ma tu zdolność do samodzielnego (i skutecznego) dokonywania czynności procesowych w postępowaniu (art. 573 § 1 KPC; jeżeli jednak przemawiają za tym względy wychowawcze, sąd może ograniczyć albo wyłączyć osobisty udział małoletniego w postępowaniu – art. 573 § 2 KPC). Małoletni, który nie ukończył trzynastu lat albo jest ubezwłasnowolniony całkowicie, może podejmować czynności procesowe tylko przez swego przedstawiciela ustawowego (art. 66 KPC). Gdy żaden z rodziców nie może reprezentować dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską, reprezentuje je kurator ustanowiony przez sąd opiekuńczy (art. 99 KRO).

Postępowanie. Sprawa o ograniczenie władzy rodzicielskiej podlega rozpoznaniu w postępowaniu nieprocesowym (art. 579 KPC). Postępowanie może tu zostać wszczęte także z urzędu (art. 506 i art. 570 KPC). Postanowienie w sprawie o ograniczenie władzy rodzicielskiej może być wydane tylko po przeprowadzeniu rozprawy. Jest ono skuteczne i wykonalne po uprawomocnieniu się (art. 579 KPC). Nawet jednak prawomocne postanowienie, o jakim tu mowa, może ulec zmianie, jeżeli będzie tego wymagać dobro dziecka, którego postępowanie dotyczy (art. 577 KPC). Przepisy ogólne dotyczące spraw nieprocesowych ze stosunków między rodzicami a dziećmi zostały zawarte w art. 568–578 KPC.

Ingerencja w nagłych wypadkach. W wypadkach nagłych sąd opiekuńczy wydaje z urzędu wszelkie

¹ Opr. Legalis, 2008 r.

potrzebne zarządzenia nawet w stosunku do osób, które nie podlegają jego właściwości miejscowej, zawiadamiając o tym sąd opiekuńczy miejscowo właściwy (art. 569 § 2 KPC). Pojęcie "nagłości" ogranicza się tu do sytuacji, w których wydanie zarządzenia w trybie art. 569 § 2 KPC jest rzeczywiście niezbędne. Chodzi tu w szczególności o taki wypadek, jak umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej małoletniego, który znalazł się bez jakiegokolwiek nadzoru lub w sytuacji rażąco grożącej jego wychowaniu.

Prokurator. Jeżeli w wyniku orzeczenia ma dojść do odebrania dziecka, odpis wniosku doręcza się prokuratorowi i zawiadamia się go o terminach rozprawy (art. 598¹ § 1 KPC). W takim wypadku istnieje więc obowiązek dołączenia odpisu wniosku i załączników dla prokuratora.

Środki prawne, terminy

1. Apelacja. Od postanowienia orzekającego co do istoty sprawy przysługuje tu apelacja do sądu okręgowego (art. 518 KPC i art. 367 § 2 w zw. z art. 13 § 2 KPC).

2. Termin do wniesienia apelacji. Apelację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone postanowienie, w terminie dwutygodniowym od doręczenia skarżącemu postanowienia z uzasadnieniem. Jeżeli uczestnik postępowania nie zażądał uzasadnienia postanowienia w terminie tygodniowym od ogłoszenia postanowienia, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia (art. 369 w zw. z art. 13 § 2 KPC). Dla uczestnika, który zrzekł się doręczenia postanowienia, termin do wniesienia środka odwoławczego biegnie jednak od ogłoszenia postanowienia (art. 519 KPC).

3. Skarga kasacyjna. Od postanowienia sądu drugiej instancji nie przysługuje tu skarga kasacyjna (art. 519¹ § 2 KPC).

Opłata. Od wniosku wniesionego do sądu po 1 marca 2006 r. pobiera się opłatę stałą w kwocie **40 zł** (art. 23 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz. U. 2005 r. Nr 167 poz. 1398).

Orzecznictwo

1. Postanowienie SN z 7.6.1967 r., III CR 84/67; opubl. OSNCP Nr 2/1968, poz. 21. *Przepis art. 109 KRO nie uzależnia wydawania potrzebnych zarządzeń od przyczyn nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej, lecz zmierza do usunięcia wszelkiego rodzaju źródeł zagrożenia dobra dziecka bez względu na to, czy trudności w wykonywaniu władzy rodzicielskiej są zawinione przez rodziców.*

2. Postanowienie SN z 15.10.1970 r., III CRN 275/70; opubl. OSNCP Nr 6/1971, poz. 108. *Przepis art. 579 KPC, według którego postanowienia w sprawach o ograniczenie i pozbawienie władzy rodzicielskiej oraz o odebranie dziecka mogą być wydane tylko po przeprowadzeniu rozprawy, dotyczy również zarządzeń wydawanych na podstawie art. 109 KRO oraz zmiany prawomocnego postanowienia w tym przedmiocie w trybie art. 577 KPC.*

3. Uchwała SN z 2.10.1991 r., III CZP 92/91; opubl. OSNCAP Nr 4/1992, poz. 58. *Sąd opiekuńczy może na podstawie art. 109 § 2 KRO powierzyć wykonywanie bieżącej pieczy nad dzieckiem obywatelom państwa obcego zamieszkałym za granicą.*

4. Punkt 1 uchwały SN z 29.2.1996 r., III CZP 12/96; opubl. OSNIC Nr 5/1996, poz. 70. *W wypadku gdy zarządzenie, o jakim mowa w art. 569 § 2 KPC, wydał sąd opiekuńczy po wszczęciu stosownego postępowania opiekuńczego, o przekazaniu sprawy właściwemu wyłącznie sądowi opiekuńczemu (art. 569 § 1 KPC) sąd ten orzeka postanowieniem, na które przysługuje zażalenie.*

5. Postanowienie SN z 5.5.2000 r., II CKN 869/00; opubl. OSNIC Nr 11/2000, poz. 205. *Jeżeli w sprawie o zaprzeczenie pochodzenia dziecka wszczętej przez prokuratora na podstawie art. 86 KRO, to z rodziców, które jest uprawnione do wyrażenia zgody na pobranie krwi od dziecka liczącego poniżej 13 lat, zgody tej odmawia, sąd opiekuńczy może na podstawie art. 109 KRO zarządzić pobranie krwi, gdy wymaga tego dobro dziecka.*

6. Zalecenia kierunkowe z 1976 r. ..., pkt XIII; uchwała SN z 17.1.1969 r., III CZP 124/68; opubl. OSNCP Nr 10/1969, poz. 169; uchwała SN z 20.3.1987 r., III CZP 11/87; opubl. OSNCAP Nr 6/1988, poz. 77; uchwała SN z 29.2.1996 r., III CZP 12/96; opubl. OSNIC Nr 5/1996, poz. 70. *Wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej.*